

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118204490
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3118204490.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a členov senátu Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobkyní: 1/ J., 2/ V., zastúpených P., proti žalovanej: H., zastúpenej V., o náhradu škody a o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 26. novembra 2020, č.k. 17C/24/2018-176, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 16.513,26 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu žalobkyne I. z a m i e t a .

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku IV. m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 10.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu žalobkyne II. z a m i e t a .

III. Žalobkyni 1/ p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v časti žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy.

IV. Žalovanej p r i z n á v a voči žalobkyni 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 53,34 % v časti žaloby o náhradu škody.

V. Žalobkyni 2/ p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ō v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zastavil konanie v časti o zaplatenie škody v sume 3.199,42 eur. Výrokom II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 26.513,26 eur a výrokom III. žalobu žalobkyne 1/ vo zvyšnej časti zamietol. Výrokom IV. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 20.000 eur. Výrokom V. žalobkyni 1/ priznal proti žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 68,42 % a výrokom VI. žalobkyni 2/ priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že mu boli doručené dve žaloby žalobkyní, ktoré vychádzali z totožného skutkového deja, preto ich uznesením zo dňa 29.10.2018 spojil na spoločné konanie. Žalobkyňa 1/ sa od žalovanej domáhala zaplatenia sumy 25.000 eur ako náhrady za spôsobenú nemajetkovú ujmu a sumy 6.486,50 eur ako náhrady majetkovej škody. Žalobu odôvodnila tým, že je vdovou po zosnulom manželovi A.. V. Q., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX u žalovanej, ktorá poskytuje ambulantnú a ústavnú zdravotnú starostlivosť. Bola toho názoru, že jej manželovi bola žalovanou nesprávne poskytnutá zdravotná starostlivosť, keď dňa 30.05.2016 včas nepodstúpil operačný zákrok, v dôsledku čoho zomrel. Žalobkyňa 2/ je dcérou po zosnulom A.. V. Q. a domáhala sa od žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur. Súd prvej inštancie rozhodol o zastavení konania v časti o zaplatenie sumy 3.199,42 eur, keď žalobkyňa 1/ vzala žalobu v tejto časti

späť a žalovaná súhlasila s čiastočným späťvzatím žaloby. Táto suma predstavovala časť uplatnenej náhrady majetkovej škody. Súd uviedol, že vychádzajúc z obsahu žaloby, žalobkyne sa v spore domáhali ochrany svojej osobnosti, a to pred neoprávneným zásahom do ich práva na rodinný život a práva na rešpektovanie ich súkromia v dôsledku úmrtia manžela žalobkyne 1/ a otca žalobkyne 2/. Okrem toho sa žalobkyňa 1/ domáhala aj náhrady majetkovej škody, ktorá jej vznikla v súvislosti s pochovaním jej manžela. Neoprávnený zásah žalovanej do ich osobnostných práv mal byť uskutočnený tým, že žalovaná porušila právnu povinnosť pri poskytnutí riadnej zdravotnej starostlivosti A.. V. Q. podľa § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti. Ochrana pred neoprávneným zásahom do ich osobnostných práv im má byť poskytnutá tým, že sa odstránia následky neoprávneného zásahu do týchto práv tak, že im žalovaná poskytne náhradu nemajetkovej ujmy vo forme peňažného plnenia. Súd poukázal na to, že pre vznik práva domáhať sa ochrany osobnosti je nevyhnutný zásah, pričom tento zásah musí byť neoprávnený, teda protiprávny. Preto sa v prvom rade zaoberal tým, či došlo žalovanou k porušeniu zákona o zdravotnej starostlivosti, teda k neoprávnenému zásahu. Na základe odborného šetrenia Úradom a následne vypracovaného Oznámenia výsledku prešetrenia podnetu z 10.02.2017 a na základe znaleckého posudku č. XXXXX/XXXX, podaného v konaní znaleckým ústavom, súd prvej inštancie dospel k záveru, že k uvedenému neoprávnenému zásahu došlo. Pritom zásah do práva žalobkyň na súkromie, resp. na nerušený rodinný život, vzhľadom na úmrtie ich manžela a otca je do budúca absolútny. Oznámenie výsledku prešetrenia podnetu Úradom a podaný znalecký posudok neboli žalovanou ničím relevantným spochybnené, preto súd prvej inštancie nemal pochybnosti o ich správnosti. Podstata obrany žalovanej spočívala v argumentácii, že žalobkyne nepreukázali existenciu príčinnej súvislosti (kauzálneho nexusu) medzi úmrtím ich manžela a otca a poskytnutou zdravotnou starostlivosťou žalovanej. Nie je možné definovať, či by skoršou operáciou došlo k reverzibilnému stavu. Samotná nevhodná operácia nebola v príčinnej súvislosti so smrťou poškodeného. K tejto obrane žalovanej súd uviedol, že aj keď je skutočne pravdou, že táto okolnosť (existencia bezprostrednej a priamej príčinnej súvislosti medzi úmrtím zomrelého a nevhodnou operáciou) nebola preukázaná, súd prvej inštancie z tejto skutočnosti neurobil taký záver, že žalovaná nie je zodpovedná za smrť zomrelého. Totiž k porušeniu ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti preukázateľne došlo. Žalovaná ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je podľa tejto zákonnej normy povinná poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Tá je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy. Znalecký ústav (a v tomto zmysle aj Úrad) konštatoval, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti A.. V. Q. na Chirurgickej klinike FN C. dňa 30.05.2016 došlo k nesprávnemu postupu v tom, že nebola v deň prijatia pacienta indikovaná a vykonaná operačná revízia dutiny brušnej v celkovej anestézii. Výsledky predmetných vyšetrení, ako aj objektívny nález na bruchu, predstavovali indikáciu k akútnej operácii (interval vykonania do 6 hodín), či dokonca k život zachraňujúcej operácii. Žalobkyne následne skutočne nepreukázali (vzhľadom na bod 2 záveru znaleckého ústavu v znaleckom posudku), že by včasná operácia zomrelému život zachránila, avšak súd prvej inštancie pre vyhovie žalobe preukázanie tejto skutočnosti od žalobkyň nevyžadoval. Naopak, pre úspech žalovanej bolo potrebné, aby ona preukázala, že by tomu tak nebolo. Teda žalovaná v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno, ktoré zaťažovalo ju a nie žalobkyne. Súd prvej inštancie pre prijatie tohto záveru odkázal na nález Ústavného súdu SR z 24.10.2017, sp. zn. II. ÚS 716/2016, s ktorým sa plne stotožnil. Tento judikát ústavného súdu sa stal odbornej verejnosti pomerne známym a má aj zásadný význam pre tzv. medicínske spory. Podľa tam uvedeného právneho názoru ústavného súdu: „Požiadavka jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti bez možnosti pripustenia určitej rozumnej miery neistoty osobitne v sporoch, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je v štandardnom type dôkazného sylogizmu neprimeraná, pretože narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nereflektuje objektívne limity súvisiace s následným poznávaním minulých javov, zvlášť príčinnej súvislosti, a proporcionálne nevyvažuje vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, v ktorom má „navrch“ zdravotnícke zariadenie, keďže na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladie neúmerné nároky, čím mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje dosiahnutie ich uspokojenia, v dôsledku čoho porušuje aj jeden z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je rovnosť jeho strán. Právo na rovnosť účastníkov konania vyžaduje, aby dôkazné bremeno kladené na jedného účastníka konania nebolo neprimerané, čo vychádza zo všeobecnej požiadavky na dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu“. Súd konštatoval, že záver plynúci z tohto rozhodnutia ústavného súdu je použiteľný aj na prejednávany prípad. Aj znalecký ústav konštatoval, že: „Neexistuje žiadny medicínsky parameter, ktorým by bolo možné definovať, či išlo v čase zistenia diagnózy u pacienta o reverzibilný stav sepsy, t.j. taký, ktorý by bolo

možné zvrátiť vykonaním operácie, alebo ireverzibilný stav, t.j. situáciu už liečbou nezvratnú. Nie je teda možné vôbec potvrdiť, že ak by aj bol pán A.. Q. operovaný napr. dňa 30.05.2016 okolo 20:00 hod., tak by bolo možné s istotou predísť jeho smrti“. Nie je teda objektívne v možnostiach žalobkyň preukázať to, na čo sa odvoláva žalovaná v rámci svojej obrany. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že ak by sa operáciou nedal zvrátiť zlý zdravotný stav zomrelého, vyvstáva logická otázka, prečo potom žalovaná vykonala operáciu pacienta nasledujúceho dňa 31.05.2020 (správne rok 2016). Preto súd prvej inštancie považoval žalobu, čo do jej základu, za dôvodnú. Následne sa súd zaoberal tým, či požadovaná výška nemajetkovej ujmy je uplatnená dôvodne a žalovaná je povinná na jej zaplatenie. Rovnako tak to platí aj o uplatnenej náhrade majetkovej škody žalobkyňou 1/. Súd prvej inštancie citoval pri posúdení uvedeného nároku ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že v dôsledku neoprávneného zásahu žalovanej prišiel o život otec, resp. manžel žalobkyne. Tým bolo zasiahnuté do ich práva na súkromie, resp. práva na nerušený rodinný život, a preto súd podľa názoru súdu žalobkyne oprávnené požadovať od žalovanej aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je sekundárnou (teda následnou) formou satisfakcie pred neoprávneným zásahom do ich osobnostných práv. Morálne (nepeňažné) zadosťučinenie by nebolo s prihliadnutím na následky zásahu dostatočné. Súd ďalej uviedol, že závažnosť vznikutej ujmy je v prejednávacom prípade charakterizovaná tým, že žalobkyňa 1/ už nikdy nebude môcť žiť život manželky zomrelého a žalobkyňa 2/ stratila svojho otca v jeho veku XX rokov. Ide nepochybne o závažnú ujmu, čo si nevyžaduje ďalšie bližšie odôvodnenie. Taktiež súd doplnil, že so zomrelým mali obe žalobkyne plnohodnotný a vrúcny vzťah, bez negatívnych zistení. Zomrelý bol zdravý, zamestnaný, vitálny a pozitívny človek; rolu manžela a otca zastával bez negatívnych zistení. Okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, sú charakterizované tým, že žalovaná je poskytovateľkou zdravotnej starostlivosti, ktorá prevzala zomrelého za účelom jeho vyliečenia, vyzdravenia, pričom v tomto svojom základnom poslaní a úlohe zlyhala tým, že mu včas neposkytla správnu liečbu. Aj preto existuje potreba kladenia väčšej zodpovednosti na žalovanú. Nešlo v danom prípade o spôsobenie smrti napr. pri dopravnej nehode, pracovnom úraze a pod., pri ktorom by súd mohol vziať do úvahy nešťastné okolnosti spôsobenia smrti. Poskytovatelia zdravotníckej starostlivosti by mali byť posudzovaní pri ich zlyhaniach prísnejšie. Súd mal za to, že okolnosti, za ktorých k porušeniu práva, resp. k ujme došlo, sú takého charakteru, ktoré odôvodňujú priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy. V prípade oboch žalobkyň je podľa názoru súdu výška uplatnenej nemajetkovej ujmy primeraná (aj s prihliadnutím na výšku priznávaných náhrad v obdobných veciach súdmi v iných prípadoch). V tejto súvislosti súd poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov. Zároveň bol súd toho názoru, že vzhľadom na následky, ktoré sa priznanou náhradou nemajetkovej ujmy odčítajú, nemožno uzavrieť, že požadovaná náhrada je vysoká, resp. čiastočne nedôvodná. Ide o náhradu súvisiacu so stratou života veľmi blízkeho, zdravého človeka v produktívnom veku XX rokov. Výška požadovanej a aj súdom priznanej náhrady neprekračuje výšku náhrad, ktoré sú v súdnej praxi priznávané pri odškodňovaní pozostalých za stratu života ich blízkej osoby, resp. za neoprávnený zásah do ich rodinného života a súkromia. Požadovaná náhrada takisto reflektuje aj zdravotný stav a vek A.. V. Q. a rodinný pomer so žalobkyňami. Nakoniec žalovaná v priebehu konania výšku žalovaných náhrad nijak nespochybňovala (spochybňovala dôvodnosť základu žaloby). Súd sa takisto pozastavil aj nad tou skutočnosťou, že žalobkyňa 1/ si uplatnila vyššiu náhradu ujmy ako žalobkyňa 2/. Takýto prístup je pochopiteľný, pretože žalobkyňa stratila svojho celoživotného partnera, s ktorým prežila 26 rokov v manželstve a plánovala dožiť svoj život v starobe, pričom žalobkyňa 2/ je už dospelou osobou, ktorá si môže v budúcnosti založiť vlastnú rodinu, vydala sa, má manžela, teda jej ujma je z tohto hľadiska relatívne „zmenšená“ oproti žalobkyňi 1/. Súd sa taktiež zaoberal okolnosťou, že v predsúdnej komunikácii každá zo žalobkyň požadovala od žalovanej o 5.000 eur menej titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Je pravdou, že takýto prístup by mohol evokovať, že po nevyhovení predžalobnej výzve žalovanou, by sa jednalo o akési sankcionovanie zo strany žalobkyň, resp. za nárokovanie inej ujmy, akú skutočne žalobkyne pociťujú, avšak pre súd je logickým a postačujúcim vysvetlením argumentácia právneho zástupcu žalobkyň, že im išlo o snahu vyhnúť sa sporu, a teda nastaviť podmienky dohody tak, aby boli pre žalovanú prijateľnejšie. V dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby (v časti o zaplatení 3.199,42 eur) si žalobkyňa 1/ uplatnila aj náhradu škody v celkovej výške 3.287,08 eur, ktorá pozostávala z náhrady 663,88 eur v zmysle § 2 ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. ako maximálne náklady na zriadenie pomníka a na úpravu hrobu. Ďalej pozostávala z nákladov na kar v sume 677,35 eur, z nákladov na pohreb, ktoré zaplatila pohrebníctvu v sume 629,56 eur, z nákladov na tri smútočné vence v sume 180 eur, z platby za prepožičanie pohrebného miesta v sume 39,82 eur a z nákladov na grafické práce v sume 3,77 eur, podľa § 101 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. Súd prvej inštancie považoval za preukázané vynaloženie sumy 629,56 eur Pohrebníctvu C. dňa 07.06.2016 za pietny akt (152,69 eur), za zhotovenie parte (6,30 eur), za vystavenie parte (6,74

eur), za pochovanie do hrobky (33,19 eur), za rakvu (247,50 eur), za tylovú prikrývku (9 eur), za šerpu (1,35 eur), za krížik (6,98 eur), za hygienický vak (7,50 eur), za obliekanie (14,94 eur), za prevoz zosnulého (31,80 eur), za výkon vozidla na mieste mimo pietneho aktu (6,64 eur) a za tri smútočné vence v sume 180 eur, žalobkyňou 1/, na ktorú sumu má v zmysle ust. § 101 ods. 2 písm. a) zák. č. 461/2003 Z.z. (náklady účtované pohrebnou službou) právo na jej náhradu voči žalovanej. Súd prvej inštancie považoval za preukázané vynaloženie sumy 4.956 eur (vrátane zálohy 1.000 eur a sumy 284 eur) za zriadenie pomníka a náhrobnej dosky obchodnej spoločnosti F., žalobkyňou 1/. Na túto sumu má žalobkyňa 1/ v zmysle § 101 ods. 2 písm. d), e) zák. č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 2 ods. 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. právo na jej náhradu voči žalovanej, avšak iba v maximálnej sume 663,88 eur. Súd prvej inštancie považoval za preukázané vynaloženie sumy 39,82 eur za prepožičanie pohrebného miesta č. XXX od prenajímateľa: mesto N. žalobkyňou 1/, na ktorú má v zmysle § 101 ods. 2 písm. c) zák. č. 461/2003 Z.z. (cintorínske poplatky) právo na jej náhradu voči žalovanej. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobkyňa 1/ vynaložila sumu 677,35 eur na kar pre 80 ľudí, pričom tieto náklady pozostávali z úhrady nápojov, pohostenia a výzdoby. Súd prvej inštancie však tieto vynaložené náklady nepovažoval za majetkovú škodu, resp. za oprávnené náklady spojené s pohrebom v zmysle ust. § 101 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. Pohostenie účastníkov pohrebu nie je možné chápať ako majetkovú škodu, ktorú je možné odškodňovať podľa § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 nariadenia vlády SR č. 87/1993 Z.z. a § 101 ods. 2, 3 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. V poslednom z uvádzaných ustanovení je síce uvedený príkladný výpočet nákladov, ktoré sa pri pohrebe nahrádzajú, avšak podľa názoru súdu prípadné náklady na kar, nepredstavujú tieto náklady. Súd prvej inštancie takisto zamietol žalobu žalobkyne 1/ o náhradu škody za grafické práce v sume 3,77 eur, nakoľko žalobkyňa 1/ tieto náklady relevantným spôsobom nešpecifikovala a nebolo tak zrejme, o aké grafické práce sa malo jednať. Preto súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňi 1/ patrí náhrada za ňou vynaložené, preukázané a primerané náklady spojené s pohrebom zomrelého v zmysle § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka iba čiastočne, a to vo výške 1.513,26 eur (39,82 + 663,88 + 180 + 629,56). Na ich náhradu je povinná žalovaná v zmysle záverov tohto rozsudku a ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zároveň uviedol, že nevykonaný žalovanou navrhovaný výsluch svedkov, a to V., V., V., T., V., R., V., M., V., B. a V., V., ktorí mali podľa žalovanej opísať stav zomrelého, nakoľko ho v súvislosti s jeho ochorením ošetrovali, a to z dvoch dôvodov. Prvým z nich je aplikácia ust. § 153 CSP, pretože žalovaná tento návrh ako prostriedok procesnej obrany neuplatnila včas, keď tento návrh na vypočutie svedkov mohla urobiť už skôr (minimálne po podaní znaleckého posudku, resp. už aj na prvom pojednávaní), a zároveň vykonanie výsluchu týchto svedkov by si vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania. Druhým dôvodom bolo to, že súd prvej inštancie mal zodpovedanú otázku nesprávnej poskytnutej zdravotnej starostlivosti žalovanou nikým nespochybneným znaleckým ústavom. Vypočúvanie lekárov, ktorí ošetrovali zomrelého (súd poukázal aj na časový odstup približne 4 a pol roka od úmrtia zomrelého), by tak bolo nadbytočné, a tým aj nevhodné. Takisto samotný stav zomrelého vyplýva zo zdravotnej dokumentácie, ktorú vedecky analyzoval znalecký ústav pri podávaní znaleckého posudku. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania súd odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 CSP. Uviedol, že žalobkyňa 1/ bola neúspešná, resp. vzala späť žalobu v časti o zaplatenie 4.973,24 eur (t.j. rozdiel medzi žalovanou sumou 31.486,50 eur a priznanou sumou 26.513,26 eur) nie pre správanie žalovanej, čo je 15,79 % zo žalovanej sumy. Celkový úspech žalobkyne 1/ po odrátaní úspechu žalovanej, tak predstavuje 68,42 % (84,21 % - 15,79 %). Celkový úspech žalobkyne 2/ bol plný. Preto súd prvej inštancie v rámci náhrady trov konania priznal žalobkyňi 1/ proti žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 68,42 % a žalobkyňi 2/ v plnom rozsahu.

2. Proti výrokom II., IV., V. a VI. podala prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie žalovaná. Uviedla, že odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. f) CSP vidí v nesprávnom vyhodnotení vykonaných dôkazov, a to predovšetkým znaleckého posudku č. XXXXX/XXXX. V jeho závere v bode 2 sú právne významné skutočnosti, ktoré boli preukázané už v doterajšom priebehu dokazovania, a to, že aj pri skúmaní hypotetickej situácie, pri ktorej by bol vykonaný operačný zákrok u A.. Q. aj skôr ako 31.05.2016, napr. dňa 30.05.2016, okolo 20.00 hod., z technického hľadiska by išlo o operáciu rovnakého charakteru ako bola vykonaná dňa 31.05.2016 s tým, že by hypoteticky bolo v dutine brušnej prítomné menšie množstvo hnisu a ischemické zmeny v stene čriev mohli byť menšieho rozsahu. Znalecký ústav však nedokázal určiť žiadnym spôsobom, do akej miery by aj pri vykonaní operačného zákroku dňa 30.05.2016 večer, bola pozitívne ovplyvnená percentuálna prognóza prežitia pacienta, nakoľko sa jednalo o nález vnútrobrušnej infekcie, ktorý sa pravdepodobne rozvíjal niekoľko dní. Ani podľa stanoviska znalcov neexistuje žiadny medicínsky parameter, ktorým by bolo možné definovať, či išlo v čase zistenia diagnózy u pacienta o reverzibilný stav sepsy, t.j. situáciu už liečbou nezvratnú. Znalci

ustálili, že nie je možné potvrdiť, že ak by bol p. A.. Q. operovaný napr. dňa 30.05.2016 okolo 20:00 hod., tak by bolo možné s istotou predísť jeho smrti. Obdobné závery boli uvedené aj v stanovisku ÚDZS aj napriek konštatovaniu porušenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. Uvedenými závermi znalcov a ÚDZS je vyvrátená existencia materiálneho znaku pri uplatnení škody, a to príčinnej súvislosti medzi zistenými porušeniami pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti zo strany žalovanej a smrťou A.. Q., resp. zo žiadneho z odborných stanovísk nie je možné prijať záver, že by ujma uplatnená v žalobe mala byť spôsobená konaním, resp. opomenutím konania žalovanej. Bola toho názoru, že nebol preukázaný kauzálny nexus - príčinná súvislosť, ktorá je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie a vznik škody boli v logickom spojení, teda aby toto protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Príčinnú súvislosť nemožno vylúčiť iba z dôvodu, že protiprávne konanie škodcu dovŕšilo už existujúci nepriaznivý zdravotný stav poškodeného, čo nastalo v prípade A.. Q.. Príčinou vzniku škodlivého následku v prejednávanej veci bol neskorý príchod pacienta na vyšetrenie, pričom príčinou úmrtia bol atypický priebeh ochorenia, čo súvisí so samotným priebehom ochorenia, ktoré u A.. Q. mali za následok smrť. Bezprostredná príčina smrti u A.. Q. vyplynula z jeho celkového zdravotného stavu, v akom sa nachádzal od času hospitalizácie do času jeho úmrtia. Je dôvodné predpokladať, že k tejto udalosti by však nedošlo, ak by A.. Q. nastúpil na hospitalizáciu včas, a to už pri prvotných príznakoch a zdravotných ťažkostiach. Okolnosť postupu z jej strany (žalovanej) bola v reťazení príčin až sekundárnym následkom hlavnej príčiny, ktorou je bezpochyby neskorá hospitalizácia pacienta, čo napokon viedlo k jeho úmrtiu. Uvedenú skutočnosť súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí opomenul vyhodnotiť ako zásadnú. Toto tvrdenie de facto potvrdila vo výpovedi aj žalobkyňa 2/, keď uviedla, že: „uvedomujem si, že sa nedá dokázať, že by sa život otca dal zachrániť aj po včasnej operácii, ale nedá sa dokázať ani opak. Preto to vnímam ako niečo nadpozemské, čo sa už nedá dokázať...“. Ďalej uviedla, že v prípade preukázania príčinnej súvislosti ako materiálneho znaku pri náhrade škody, ktorá mala byť spôsobená poskytovaním zdravotnej starostlivosti, je potrebné v kontexte rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. I ÚS 1919/08 zo dňa 12.08.2008 vychádzať aj z podstaty úkonu lekára, ktorý vstupuje do celého reťazca príčin a následkov prebiehajúcich v ľudskom tele so zámerom tieto procesy ovplyvňovať. Záseh lekára sám o sebe mení prirodzený beh vecí a zasahuje do komplexných vzťahov príčin a následkov. Aj v prípade aktívneho konania lekára, ktorý zvolil určitý liečebný postup, je veľmi náročné, až vylúčené stanoviť, či tento postup bol nad všetku rozumnú pochybnosť jedinou možnou príčinou škodlivého stavu, ktorý nastal. O to náročnejšie je to v prípade opomenutia, keď lekár nezvolí postup, ktorý na základe dostupných znalostí zvoliť mal a mohol. Preukázať, že práve iba toto opomenutie tvorí so škodlivým dôsledkom ničím nenarušený vzťah, je v podstate nemožné. Preto je na mieste vychádzať z doktríny „straty šancí“ uplatňovanej v právnych poriadkoch common law, podľa ktorej súd porovnáva pravdepodobnosť dosiahnutia určitých šancí na vyliečenie či odvrátenie smrti v prípade postupu lege artis. K dôvodnosti uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy uviedla, že súd prvej inštancie síce aplikoval správnu právnu normu, avšak nesprávnym spôsobom, a to s poukazom na právnu kvalifikáciu uvedenú v čl. 44 odôvodnenia rozsudku, kde uvádza, že výška náhrady škody, vychádzajúc z voľnej úvahy súdu, musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídateľných kritérií, to znamená, ohľadne závažnosti vzniknutej ujmy aj s ohľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Vyhodnotenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k jej určenej zodpovednosti za škodu a následného výroku o náhrade škody podľa vlastnej úvahy považuje za nesprávne právne posúdenie. Právo na peňažnú satisfakciu nepatrí automaticky pre každý záseh do osobnosti fyzickej osoby, ale predstavuje výnimočné právo na prípady, ak iné spôsoby ochrany nepostačujú, avšak nie bez preukázania zavinenia, ktoré z jej strany bolo potvrdené iba v rovine hypotetickej. Fyzická alebo právnická osoba môže byť zodpovedná za nemajetkovú ujmu na osobnosti fyzickej osoby iba vtedy, ak neoprávnený záseh spočívajúci v porušení alebo len v ohrození osobnosti fyzickej osoby skutočne vyvolala. K priznanej výške náhrad žalobkyniam za nemajetkovú ujmu namietala, že táto s ohľadom na uvedené nemala byť žalobkyniam priznaná, nakoľko v konaní nebolo z vykonaného dokazovania jednoznačne potvrdené, že smrť A.. Q. nastala v príčinnej súvislosti s jej konaním. Poukázala na to, že súd prvej inštancie pri prihladnutí na výšku priznávaných náhrad „v obdobných veciach“ uvádza rozhodnutia súdov, kedy smrť nastala vo väčšine prípadov pri dopravných nehodách, nie postupom non lege artis zo strany zdravotníckych zariadení. Preto považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nepreskúmateľné, nakoľko súd v odôvodnení neprezentoval také úvahy, ktorými by svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou v obdobných veciach. Súd sa podľa nej obmedzil iba na zdôvodnenie jej zavinenia, nevyhodnotil však primárnu príčinu následku - smrti p. A.. Q., a to oneskorený príchod do jej zdravotného zariadenia, čo súvisí aj s nesprávnym postupom iného zdravotníckeho zariadenia už

dňa 29.05.2016, kedy pacient uvádzal bolesti od 27.05.2016, a to pohotovostná ambulancia R., ktorá napriek prvotným príznakom u pacienta neodporučila okamžitú hospitalizáciu, tak aby mu bolo možné poskytnúť adekvátnu zdravotnú starostlivosť včas. Namietala, že súd odmietol vykonať zásadné dôkazy pre rozhodnutie v otázke zavinenia, a to výsluch svedkov (podľa bodu 13.1 odôvodnenia rozsudku) a zároveň neakceptoval ani jej návrh na vykonanie znaleckého posudku v rozsahu bodu II ods. 2a, ods. 2b návrhu znenia otázok pre znalca zo dňa 22.03.2019 (posúdenie možnosti zlepšenia zdravotného stavu p. Q. v prípade, ak by sa bol dostavil do zariadenia žalovanej už 27.05.2016, resp. 29.05.2016), z ktorých mal byť preukázaný postup pri ošetrovaní p. Q. pred príchodom do jej zariadenia, čo je dôvodné vyhodnotiť ako odvolací dôvod (§ 365 ods. 1, písm. e) CSP), nakoľko súd nevykonal navrhované dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Neobstojí tvrdenie súdu, že ona dôkazy nenavrhol v súlade s koncentračnou zásadou (už po prvom pojednávaní), resp. pre nehospodárnosť, pretože súd prvej inštancie poukazuje na závery znalca mal tieto závery za nesporné. Práve však po vykonaní znaleckého dokazovania a následnom výsluchu žalobkyň sa prehĺbili rozpory v zistených skutočnostiach, pre ktoré bolo dôvodné, pre ich odstránenie, pokračovať v dokazovaní, na základe čoho navrhla vykonanie uvedených výsluchov svedkov. Tieto rozpory medzi dôkazmi vyplývajú najmä z obsahu oznámenia Úradu zo dňa 10.02.2017 (str. 3), z ktorého vyplýva, že V.. V. telefonoval s manželkou pacienta (žalobkyňou 1/) a pýtal sa tiež: „prečo Váš otec nešiel na chirurgiu predchádzajúci deň, na čo mu ona mala odpovedať, že už bol aj oblečený pri dverách, ale potom si to rozmyslel“, čo je z doteraz vykonaného dokazovania známa právna skutočnosť, ktorá vytvára zásadnú pochybnosť o včasnosti vyhľadania zdravotnej starostlivosti p. Q. a rovnako pochybnosť v otázke zodpovednosti inej osoby za jeho zhoršený zdravotný stav, teda aj za zavinenie škodlivého následku (táto skutočnosť je v zásadnom rozpore so záverom súdu prvej inštancie o jej zavinení), túto otázku však súd prvej inštancie nevyhodnotil. Zdôraznila, že ak by súd prvej inštancie vykonal dôsledne hodnotenie dôkazov každý jednotlivito a všetkých dôkazov vo vzájomných súvislostiach, musel by dospieť k záveru, že vykonať výsluch navrhovaných svedkov je dôvodné aj preto, že dôkazy vo vzájomných súvislostiach vykazujú také rozpory, ktoré neumožňujú prijať logicky nesporný záver o jej zavinení. Na tieto rozpory a neexistenciu kauzálneho nexusu poukázala už vo vyjadrení zo dňa 04.06.2018 (čl. II). Rozpory vyplývajú už z listinných dôkazov - žiadosti žalobkyne 1/ adresovanej Úradu pre dohľad zo dňa 27.06.2016, v ktorej žalobkyňa kriticky popisuje chronológiu postupu ošetrojúceho službu konajúceho lekára V.. V. v postavení lekára pohotovostnej ambulancie a jeho následný zmenený prístup v postavení obvodného lekára, ktorý bol „primeranejší“, z čoho vyplýva, že žalobkyňa namietala rozporný postup V.. V. (neuvedená správna telesná teplota, nevykonanie odberu krvi napriek bolesti a zvracaniu pri vyšetrení v pohotovostnej ambulancii..). Z porovnania obsahu dvoch listinných dôkazov obsiahnutých v spise, a to zo žiadosti na prešetrenie postupu zo dňa 27.06.2016 adresovanej Úradu a obsahu oznámenia výsledku prešetrenia podnetu Úradu zo dňa 10.02.2017 vyplývajú zásadné rozpory, kde žalobkyňa v žiadosti uvádza pri popise zdravotných ťažkostí u svojho manžela v čase vyšetrenia v pohotovostnej ambulancii (M..) silné bolesti brucha, doma zvracal, teplota tesne pred príchodom 37,5C, po vykonaní RTG neodobratá krv na vykonanie testov, lekárom konštatovaná nepriechodnosť čriev - kolika, podaná injekcia od bolesti, čipok, kvapky Algifen. Až 30.05.2016 ten istý lekár ako obvodný lekár (V.. V.) až v stave pretrvávajúcich bolestí konal „primeranejšie“ a nariadil odber krvi, opätovné RTG vyšetrenia, pacientovi sa pri odchode pritažilo, zvracal, mal veľké bolesti, odoslaný svojpomocne na hospitalizáciu do FN C.. Z prevzatých výsledkov krvi si žalobkyňa sama všimla vysoké CRP - 289 (horná hranica 5), leukocyty 28 (horná hranica mala byť podľa vyjadrenia žalobkyne 10), z čoho sama usúdila, že sa jedná o silný zápal v tele jej manžela. Tento stav však preukázateľne nastal ešte pred príchodom p. Q. do FN C. a za tento stav bol preukázateľne zodpovedný lekár, ktorý dovedty neurčil správnu diagnózu, nevykonal bezodkladne odber krvi, v dôsledku čoho nevyhodnotil výsledky, ktoré bezpochyby by preukázali silné zápalové procesy v tele p. Q. už dňa 29.05.2016, kedy bol v pohotovostnej ambulancii. Z uvedeného vyplýva, že pre správne posúdenie veci je zásadnou aj otázka včasnej a správnej primárnej diagnózy stanovenej V.. V. v čase prvotného vyšetrenia v pohotovostnej ambulancii dňa 29.05.2016 a podľa tejto zistenej diagnózy zvolený následný postup, ktorý zjavne nemohol byť správny, pretože zdravotný stav pacienta p. Q. sa rapídne zhoršoval ešte pred prijatím do H.. Jeho zdravotný stav bol správne diagnostikovaný až po opakovanom RTG v jej zariadení dňa 30.05.2016, (viď žiadosť žalobkyne 1/ zo dňa 27.06.2016 adresovanej Úradu pre dohľad). Tieto skutočnosti sú však v rozpore so závermi uvedenými v oznámení Úradu zo dňa 10.02.2017 ako pochybenie (viď záver pod bodom 1 výsledku prešetrenia podnetu Úradu zo dňa 10.02.2017), na základe ktorého Úrad nezistil žiadne pochybenia M.. a skoncentroval zistené nedostatky len na jej strane, spočívajúce v nepodstúpení včasnej operačnej liečby, aj keď priebeh hospitalizácie na OAIM a jednotlivé diagnostické a terapeutické postupy boli lege artis. Ďalej poukázala na to, že o správnosti určenia primárnej diagnózy a ďalšom

lekárskom postupe V.. V. sa nezmieňuje ani znalec v posudku č. XXXXX/XXXX, čo vytvára vákuum v odbornom dokazovaní príčinnej súvislosti vo veci samej, preto skoncentrovať súdom zodpovednosť za škodlivý následok na strane žalovanej je predčasné a bez riadneho zistenia skutočného stavu veci. Uvedené skutočnosti však majú zásadný vplyv na posúdenie otázky miery jej zavinenia, resp. inej osoby na vzniknutom iverzibilnom zdravotnom stave p. Q. v čase jeho prijatia do FN C., čo súd vo svojom rozhodnutí vôbec nevyhodnotil. Dodala, že ak súd prvej inštancie považoval výšku žalobkyňami uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za odôvodnenú, v dôvodoch svojho rozhodnutia s poukazom na rozhodovaciaj prax všeobecných súdov mal zdôvodniť, na podklade akých skutočností považoval nimi uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za opodstatnenú v priznanom rozsahu 100 %, čo rovnako podľa nej spôsobuje nepreskúmateľnosť rozsudku. Vzhľadom na uvedené je podľa nej dôvodné považovať za nesprávne právne posúdenie aj výroky o náhrade trov konania v rozsahu 68,42 %, resp. 100 %, pretože považuje za nesprávne výroky súdu, ktoré zakladajú pomer úspechu strán v konaní. Žiadala, aby odvolací súd žalobu zamietol v celom rozsahu a priznal jej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. K odvolaniu žalovaného sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrili žalobkyne 1/, 2/. Uviedli, že rozsudok súdu prvej inštancie považujú za zákonný a žiadali ho ako vecne správny potvrdiť. Poukázali na záver znaleckého posudku, z ktorého vyplýva postup non lege artis žalovanej pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti V. Q. dňa 30.05.2016 na chirurgickej klinike, ktorý spočíval v tom, že mu nebola v deň prijatia indikovaná a vykonaná operačná revízia dutiny brušnej v celkovej anestézii. Namiesto toho mu bola v ten deň vo večerných hodinách indikovaná konzervatívna liečba, a to napriek tomu, že v zmysle záverov znaleckého posudku, vyšetrenia, ako aj objektívny nález na bruchu z uvedeného dňa predstavovali indikáciu k akútnej operácii, či dokonca k operácii z vitálnej indikácie - okamžitej, život zachraňujúcej. Nasadením konzervatívnej liečby však zjavne lekári žalovanej nepovažovali zdravotný stav p. Q. za život ohrozujúci. Považujú za absolútne alibistické, nemorálne a účelové zo strany žalovanej až v odvolacom konaní, keď konanie pred súdom prvej inštancie nedopadlo podľa jej predstáv, prenášať zodpovednosť na obvodného lekára V.. V., resp. dokonca na samotného zosnulého pacienta. Žalovaná mala možnosť počas celého konania navrhovať dôkazy, čo však nevyužila a až na poslednom pojednávaní, keď si zjavne uvedomila, že konanie sa nevyvíja v jej prospech, začala zrazu produkovať návrhy na doplnenie dokazovania, ktoré súd prvej inštancie podľa ich názoru absolútne správne z pochopiteľných dôvodov odmietol vykonať. Je pravdou, v zmysle záverov znaleckého posudku nebolo možné potvrdiť, že ak by aj bol p. Q. operovaný napr. dňa 30.05.2016 o 20:00 hod., tak by bolo možné s istotou predísť jeho smrti. Sú presvedčené, že pokiaľ ide o existenciu príčinnej súvislosti medzi preukázaným nezákonným konaním žalovanej a následkom, resp. jej preukázanie, bolo namieste, v kontexte všetkých relevantných okolností prípadu, modifikovať základnú konštrukciu bremena tvrdenia alebo dôkazného bremena jeho sekundárnym prenesením zo žalobkyň na žalovanú, ktorá tak mala preukazovať, že jej nekonanie nespôsobilo následok, teda smrť p. Q., keďže takýto prístup si vyžadovalo spravodlivé posúdenie okolností prejednávanej veci. Vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie bolo totiž zistené jednoznačné a závažné porušenie zákonnej povinnosti zo strany žalovanej poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne a jedinou prekážkou preukázania príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a následkom, ktorým bola smrť pacienta, bola neexistencia medicínskeho parametra, ktorým by bolo možné definovať, či v čase zistenia diagnózy u p. Q. išlo o reverzibilný stav sepsy alebo ireverzibilný stav, teda stav už liečbou nezvratný. Ohľadne uvedeného poukázali na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/3631/2011 zo dňa 27.03.2013 a uznesenie ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 1919/08 zo dňa 12.08.2008. Dodali, že ak by to museli v danej veci byť ony, ktoré by mali preukazovať existenciu príčinnej súvislosti medzi zásadným porušením povinnosti žalovanej (nekonanie a nevykonanie život zachraňujúceho operačného zákroku u pacienta) a následkom (smrť pacienta), bolo by im uložené nesplniteľné dôkazné bremeno, čo by predstavovalo porušenie zásady rovnosti zbraní.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výrokoch II. a IV. podľa § 388 CSP zmeniť.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o čiastočnom zastavení konania, ako aj vo výroku III. o zamietnutí žaloby žalobkyne I. vo zvyšnej časti odvolaním napadnutý nebol, preto je v týchto častiach právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

6. Žalovaná, tak ako v konaní pred súdom prvej inštancie, aj v odvolaní namietala základ nároku žalobkyň. Konštatovala, že žalobkyne nepreukázali príčinnú súvislosť medzi smrťou p. A.. Q. a poskytnutou zdravotnou starostlivosťou. V tejto súvislosti poukázala na znalecký posudok, podľa ktorého neexistuje žiadny medicínsky parameter, ktorým by bolo možné definovať, či išlo v čase zistenia diagnózy u pacienta o reverzibilný stav sepsy, t.j. situáciu už liečbou nezvratnú. Znalci ustáli, že nie je možné potvrdiť, že ak by bol p. A.. Q. operovaný napr. dňa 30.05.2016 okolo 20:00 hod., tak by bolo možné s istotou predísť jeho smrti. Žalovaná ďalej v odvolaní akcentovala, že príčinou škodlivého následku bol neskorý príchod pacienta na vyšetrenie a atypický priebeh ochorenia, ktoré mali u p. A.. Q. za následok smrť.

7. Odvolací súd sa však s týmito námietkami žalovanej nestotožňuje. V danej veci je potrebné zopakovať podstatné skutočnosti zistené súdom prvej inštancie:

8. Pán A.. Q. bol hospitalizovaný u žalovanej dňa 30.05.2016. V ten mu boli vykonané vyšetrenia a operovaný nebol. Na ďalší deň, t.j. 31.05.2016 už operovaný bol. Dňa XX.XX.XXXX p. A.. Q. zomrel.

9. Znalecký posudok znaleckého ústavu skonštatoval, že dňa 30.05.2016 došlo k nesprávnemu postupu žalovanej v tom, že nebola v deň prijatia pacienta indikovaná a vykonaná operačná revízia dutiny brušnej v celkovej anestézii. Výsledky vyšetrení, ako aj objektívny nález na bruchu predstavovali indikáciu k akútnej operácii (interval vykonania do 6 hodín), či dokonca k operácii z vitálnej indikácie (okamžitá, život zachraňujúca operácia). Zároveň je pravdou, že znalecký posudok výslovne deklaruje, že „neexistuje žiadny medicínsky parameter, ktorým by bolo možné definovať, či išlo v čase zistenia diagnózy u pacienta o reverzibilný stav sepsy, t.j. taký, ktorý by bolo možné zvrátiť vykonaním operácie, alebo ireverzibilný stav, t.j. situáciu už liečbou nezvratnú. Nie je teda možné vôbec potvrdiť, že ak by aj bol pán A.. Q. operovaný napr. dňa 30.05.2016 okolo 20:00 hod., tak by bolo možné s istotou predísť jeho smrti“.

10. Pritom však platí, že „aj znalecký posudok je dôkazom, ktorý podlieha hodnoteniu zo strany súdu a jeho závery nemôžu byť súdom iba mechanicky preberané“ (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 28.04.2020, sp. zn. I. ÚS 3937/18). K mechanickému prebratiu záverov znaleckého posudku súdom prvej inštancie správne nedošlo. Závery znaleckého posudku teda konštatujú, že dňa 30.05.2016 mal byť pán A.. Q. operovaný, no nebol. Judikatúra zdôrazňuje, že ak „bol liečebný zákrok z pohľadu odborného (medicínskeho) objektívne nesprávny a súčasne išlo o chybu odvrátenú, nemožno postup lekára považovať za lege artis“ (rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 01.06.2017, sp. zn. 25 Cdo 4168/2016). Preto postup žalovanej zo dňa 30.05.2016 nebol lege artis, čo správne uviedol aj súd prvej inštancie.

11. Znalecký posudok deklaroval, že ak by bola vykonaná operácia už dňa 30.05.2016, nie je možné potvrdiť, či by bolo možné s istotou predísť smrti pána A.. Q.. Kľúčové však je, že znalecký posudok výslovne netvrdí, že stav A.. Q. dňa 30.05.2016 bol nezvratný a akýkoľvek medicínsky zákrok by jeho smrti beztak nezabránil. Znalecký posudok uvádza, že v čase vypracovania znaleckého posudku nejestvuje žiadny medicínsky parameter, ktorým by sa dalo zistiť, či išlo v čase zistenia diagnózy o reverzibilný, alebo ireverzibilný stav sepsy u pacienta. Inými slovami, znalecký posudok deklaruje, že na zistenie a overenie stavu sepsy (reverzibilný alebo ireverzibilný) bol jedinečný moment iba a výlučne dňa 30.05.2016, a preto mala byť v tomto čase aj vykonaná operácia. Znalecký posudok tak pripúšťa, že v tomto momente sa hypoteticky mohlo operačne zistiť, že stav sepsy je reverzibilný a smrti by sa predísť dalo (alebo lapidárnejšie vyjadrené: či A.. Q. prežije, bolo možné zistiť len operáciou dňa 30.05.2016).

12. V danej veci je potrebné dodať, že žalovaná nepreukázala, že smrť pána A.. Q. nastala v dôsledku neskorého príchodu do nemocnice a tiež že by za následkom smrti bol atypický priebeh ochorenia pána A.. Q.. Tieto skutočnosti nevyplývajú zo znaleckého posudku a ani z iných vykonaných dôkazov. Ohľadom týchto tvrdení preto žalovaná dôkazné bremeno neunesla. Žalovaná mala zachovanú možnosť preukázať tieto skutočnosti a tiež i to, že nevykonaním operácie dňa 30.05.2016 by beztak stav pána A.. Q. nezvratne viedol k jeho smrti; nič z uvedeného však neučinila.

13. Súdom prvej inštancie bolo v tejto súvislosti správne odmietnuté, aby položil otázky znaleckému ústavu, ktorými malo byť preukázané, že neskorý príchod pána A.. Q. k žalovanej viedol k jeho smrti. Podstatné totiž je, že ani skorší príchod by nijak nevylučoval nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalovanej. Ako fakt je potrebné akceptovať, že p. A.. Q. sa dostavil k žalovanej

dňa 30.05.2016 a nie skôr. Ak by správne poskytnutá zdravotná starostlivosť aj tak viedla k smrti, zodpovednosť žalovanej by nebola založená, a teda za neskorý príchod by zodpovedal samotný pacient. Diametrálne odlišná situácia však je, ak sa p. A.. Q. dostavil k žalovanej dňa 30.05.2016 a zdravotná starostlivosť bola poskytnutá non lege artis. Prijatím argumentácie žalovanej by sa poľahky zbavil poskytovateľ zdravotnej starostlivosti svojej zodpovednosti napriek tomu, že ju poskytol non lege artis len tým, že by poukázal, že pacient sa mal dostaviť už skôr, čím by sa poprel zmysel riadne poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Argumentácia žalovanej sa tak snaží prekryť svoje pochybenia pacientovým neskorým príchodom, čo je neakceptovateľné.

14. Taktiež neobstojí námietka žalovanej, podľa ktorej súd prvej inštancie nedôvodne odmietol vykonať výsluch svedkov, ktorých navrhovala. Súd prvej inštancie správne ozrejmlil, že títo svedkovia by skutkový stav nijako neboli schopní zmeniť, nakoľko nesprávne poskytnutá zdravotná starostlivosť bola preukázané nikým nespochybneným znaleckým posudkom. S týmto záverom ani žalovaná v odvolaní nepolemizuje. Odvolací súd s týmto posúdením súdu prvej inštancie súhlasí a považuje ho za vecne správny. Preto je daná príčinná súvislosť medzi poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalovanou non lege artis a smrťou p. A.. Q.. To zakladá zodpovednosť žalovanej za ujmu a škodu žalobkyní, preto základ nároku bol ustálený súdom prvej inštancie správne.

15. Žalovaná ďalej v odvolaní nesúhlasila s výškou priznanej nemajetkovej ujmy žalobkyniam. Namietala, že súd prvej inštancie prihliadol na výšku priznávaných náhrad v obdobných veciach, kde smrť nastala pri dopravných nehodách, nie postupom non lege artis. Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto považovala za nepreskúmateľné.

16. S námietkou, že nie je celkom náležité porovnanie náhrad priznávaných pri nemajetkovej ujme v doprave s náhradami priznávanými pri nemajetkovej ujmy v dôsledku pochybení pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, sa odvolací súd stotožňuje. Pri akceptovaní tejto námietky odvolací súd musel nadviazať na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť. Odvolací súd už v rozsudku zo dňa 10.02.2022, sp. zn. 17Co/37/2021 konštatoval, že „v prípade zdravotnej starostlivosti je opodstatnená všeobecné požiadavka, že pri poskytovaní nesmie dochádzať k zásadným pochybeniam alebo triviálnym omylom. Tieto musia byť vylúčené pre mimoriadny význam zdravia pre každého človeka a s tým spojenú požiadavku na vysokú profesionálnu odbornosť lekárov a ostatných zdravotníckych pracovníkov. Ak k zásadným pochybeniam alebo triviálnym omylom pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti dôjde, musia následky s tým spojené akcentovať sankčný a preventívny charakter v zásade vo vyššej miere ako následky ujmy vzniknutej v doprave. Preto porovnanie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti s výškami náhrad nemajetkovej ujmy priznaných v súvislosti s poškodením zdravia v doprave je pri porovnateľnom zásahu v zásade namieste vyššia náhrada pri poškodení zdravia v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti, než pri poškodení zdravia v doprave“. Zároveň v tomto rozhodnutí odvolací súd prijal záver, že „zásadné pochybenie alebo triviálny omyl budú preto odôvodňovať podstatne vyššiu náhradu ako pochybenie na hrane postupu lege artis“.

17. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy je tak nutné zasadiť do kontextu rozhodovacej praxe súdov SR. Odvolací súd pritom selektoval rozhodnutia, v ktorých bolo rozhodované o náhrade nemajetkovej ujmy pozostalým (s výnimkou posledného rozhodnutia) v dôsledku pochybenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

18. V prípade vedenom Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 6Cdo 168/2010 (priznaných rodičom zomrelej maloletej dcéry po 33.194 eur) spočívalo pochybenie pri zdravotnej starostlivosti v tom, že v kritickom čase (r. 1981) už bola k dispozícii (i keď obmedzene) ultrasonografická diagnostika a katetrizácia srdca, za pomoci ktorých bolo možné potvrdiť, prípadne vyvrátiť správnosť diagnózy srdcovej vady. Súd dospel k záveru, že v danom prípade bolo nevyhnutné vykonať aj náročnejšie diagnostické vyšetrenie a tak predísť možnému prípadnému omylu pri stanovení správnej diagnózy srdcovej vady. Ak takto žalovaná (jej lekári) pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nepostupovala, nehodnotila zistiteľný stav podľa súčasných poznatkov lekárskej vedy, a teda jej konanie pri výkone zdravotníckych služieb považoval za postup non lege artis.

19. V prípade rozhodnutia Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/18/2013 (priznaných 20.000 eur matke zomretého maloletého syna) spočívalo pochybenie pri výkone zdravotnej starostlivosti v tom, že po prijatí pacienta a následnej stabilizácii jeho zdravotného stavu neboli použité všetky vyšetrovacie metódy,

okrem štandardných vyšetrovacích metód. Ďalšie metódy mohli prípadne odhaliť všetky nástrahy súvisiace s charakterom zranenia pacienta a na ich základe by sa pri súčasnej úrovni zdravotníckej starostlivosti dalo predísť náhlemu zhoršeniu zdravotného stavu, ktoré viedlo až k smrti pacienta. K pochybeniu tak došlo pri použití vyšetrovacích metód na komplexné zistenie zdravotného stavu pacienta a pri náhlom zhoršení jeho stavu tiež nesprávnym postupom pri oživovaní pacienta, a to hlavne z hľadiska včasného poskytnutia prvej pomoci.

20. V prípade rozhodnutia Krajského súdu Trnava sp. zn. 9Co/17/2012 (priznaných 16.596 eur matke vydatej plnoletej dcéry), kde pochybenie pri zdravotnej starostlivosti spočívalo v neúplnej diagnostike urologického ochorenia pri hospitalizácii a neaplikovaní adekvátnej liečby s následkom smrti pacienta pre rozvoj sepsy a multiorgánové zlyhanie.

21. V prípade rozhodnutia Krajského súdu Trnava sp. zn. 23Co/168/2019 sa jednalo o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalej manželky (30.000 eur) a pozostalej plnoletej dcéry (18.000 eur) a pochybenie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti tu spočívalo v oneskorenom diagnostikovaní a liečení neuroinfekcie.

22. V rozhodnutí tunajšieho odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/160/2018 bolo pozostalému manželovi po pacientke (57 r.) priznaných 30.000 eur, pozostalej maloletej dcére 20.000 eur a dvom pozostalým plnoletým deťom po 10.000 eur. Pochybenie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti spočívalo v liečení infekcie neúčinným antibiotikom, následnom operačnom výkone v teréne s prebiehajúcou močovou infekciou a podcenení klinických ťažkostí pacientky a objektívnych prejavov krvácania vo včasnom pooperačnom období, ktoré pochybenia mali za následok smrť pacientky.

23. Napokon v rozhodnutí tunajšieho odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/37/2021 bolo žalobkyni ako pacientke priznaných spolu 25.000 eur za rok meškajúcu poskytnutú zdravotnú starostlivosť pri onkologickej liečbe s výrazným progresom, a to pri pochybení zdravotníckej starostlivosti spočívajúcej vo včasnom neoznámení diagnostikovaného onkologického ochorenia.

24. Od týchto prípadov je nutné odlišovať prejednávaný prípad. Vo vyššie špecifikovaných rozhodnutiach (s výnimkou prvého rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo 168/2010, kde obmedzenie spočívalo v nepoužití dostupnej diagnostickej metódy - sono v roku 1981), išlo o zásadné pochybenia poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

25. V prejednáwanej veci, a to na podklade zisteného skutkového stavu, však nemožno klásť pochybenie žalovanej na totožnú úroveň s uvedenými rozhodnutiami. Dôležité totiž je, že ani správne poskytnutá zdravotná starostlivosť nezaručovala záchranu života p. A.. Q.. Tým ale nie je bagatelizované pochybenie žalovanej. Pochybenie žalovanej nebolo triviálne, keďže tento záver nevyplýval ani zo znaleckého dokazovania, ani z iných dôkazov, pričom bez zmienky nemôže zostať ani náročnosť posúdenia zdravotného stavu pacienta žalovanou (jej lekárov) v určitom relevantnom čase. V danom prípade bola operácia vykonaná na ďalší deň od znaleckým dokazovaním zistenej potreby vykonania operácie A.. Q.. Touto argumentáciou musí byť opodstatnená výška nemajetkovej ujmy. Je namieste, ako už bolo konštatované, aby závažnejšie pochybenia v poskytovaní zdravotnej starostlivosti viedli aj k vyššej náhrade nemajetkovej ujmy, kde musí vystupovať do popredia sankčný a preventívny charakter tejto náhrady.

26. Zároveň nemožno prehliadať, že pri vyššie uvedených prípadoch sa priznávala náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým rodičom aj za úmrtie detí v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti. Odvolací súd už vo svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nemajetková ujma je principiálnejšie intenzívnejšia pri zásahu do práva na ochranu osobnosti, spočívajúceho v úmrtí vlastného dieťaťa, a to samozrejme pri dbaní na okolnosti každého jednotlivého prípadu. Aktuálna rozhodovacia prax, čo sa týka výšok nemajetkovej ujmy pozostalým rodičom v prípadoch detských úmrtí, je prevažne dosahujúca o niečo viac ako 30.000 eur. Preto aj touto výškou je nutné „merať“ výšku náhrady priznanej súdom prvej inštancie v tomto prípade.

27. Berúc v úvahu uvedené parametre odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné zmeniť napadnuté výroky II. a IV. o priznaní nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ a žalobkyni 2/. Zasadiac uvedené pochybenie žalovanej do kontextu rozhodovacej činnosti súdov a zohľadniac okolnosti prípadu, je podľa odvolacieho

súdu primeraná výška nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ vo výške 15.000 eur a žalobkyni 2/ vo výške 10.000 eur. S rozličnou výškou pre žalobkyne sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, pričom výslovne tento záver ani odvolaním žalovanej napadnutý nebol. Vzhľadom na to odvolací súd zmenil napadnuté výroky II. a IV., priznal žalobkyni 1/ nemajetkovú ujmu vo výške 15.000 eur a žalobkyni 2/ vo výške 10.000 eur a u oboch žalobkýň vo zvyšnej časti (pokiaľ žalobkyňa 1/ žiadala nemajetkovú ujmu vo výške 25.000 eur a žalobkyňa 2/ vo výške 20.000 eur), žalobu zamietol.

28. Vzhľadom na zmenu rozhodnutia odvolací súd nanovo rozhodol o náhrade trov konania podľa § 396 ods. 2 v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z porušenia práv na ochranu osobnosti je potrebné posudzovať úspech vo veci v zásade z hľadiska rozhodnutia o základe tohto nároku, teda z hľadiska danosti samotného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a nie podľa pomeru priznanej a žalovanej sumy, ktorý je do istej miery závislý od úvahy súdu (I. ÚS 204/2017-13 z 19.04.2017). Žalobkyňa 1/ žalobou uplatnila nárok na zaplatenie sumy 25.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumy 6.486,50 eur titulom náhrady škody. V základe nemajetkovej ujmy bola žalobkyňa 1/ úspešná, preto jej v tejto časti žaloby patrí nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %. V časti o zaplatenie náhrady škody v sume 3.199,42 eur vzala žalobkyňa 1/ žalobu späť, a to nie pre správanie žalovanej, preto táto suma predstavuje jej neúspech, rovnako ako suma 1.773,82 eur, v ktorej časti bola žaloba právoplatne zamietnutá. Vo zvyšnej časti 1.513,26 eur bola žalobkyňa 1/ úspešná. Úspech žalobkyne 1/ v časti žaloby o náhradu škody je vo výške 23,33 % a vo vyššej miere je v tejto časti žaloby úspešná žalovaná, ktorej úspech predstavuje 76,67 % (čo je potom v tejto časti neúspech žalobkyne 1/). Celkový (čistý) úspech žalovanej potom predstavuje 53,34 % a v takomto rozsahu bol potom priznaný nárok žalovanej voči žalobkyni 1/ na náhradu trov konania v časti žaloby na náhradu škody. Žalobkyňa 2/ uplatnila žalobou iba náhradu nemajetkovej ujmy, pričom bola v základe plne úspešná, preto jej patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške týchto náhrad rozhodne súd prvej inštancie.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).